ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

z 1. júla 2008 *

Vo veci T-276/04,

Compagnie maritime belge SA, so sídlom v Antverpách (Belgicko), v zastúpení: D. Waelbroeck, advokát,

žalobkyňa,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne É. Gippini Fournier, P. Hellström a F. Amato, neskôr M. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2005/480/ES z 30. apríla 2004 týkajúceho sa konania podľa článku 82 ES (veci COMP/D/32 448 a 32 450) (zhrnutie v Ú. v. EÚ L 171, 2005, s. 28), ktorým sa žalobkyni ukladá pokuta za údajné zneužitie kolektívneho dominantného postavenia, ktorého sa dopustilo združenie lodných dopravcov Cewal, a podporne zníženie tejto pokuty,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (štvrtá komora),

v zložení: predseda komory O. Czúcz, sudcovia J. D. Cooke (spravodajca) a I. Labucka,

tajomník: K. Pocheć, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. novembra 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Rozhodnutím 93/82/EHS z 23. decembra 1992 týkajúcim sa konania na uplatnenie článku 85 Zmluvy EHS (IV/32 448 a IV/32 450: Cewal, Cowac, Ukwal) a článku 86 Zmluvy EHS (IV/32 448 a IV/32 450: Cewal) (Ú. v. ES L 34, 1993, s. 20) Komisia uložila určitým podnikom, ktoré sú členmi združenia lodných dopravcov Associated Central West Africa Lines (ďalej len „Cewal“) pokutu za zneužitie kolektívneho dominantného postavenia. Z toho titulu bola žalobkyni Compagnie maritime belge SA uložená pokuta vo výške 9,6 miliónov ecu.

2 Výrok rozhodnutia 93/82 znie:

„Prvý článok

…

Článok 2

S cieľom odstrániť hlavného nezávislého konkurenta v danej doprave, podniky, ktoré sú členmi združenia lodných dopravcov Cewal, zneužili svoje spoločné dominantné postavenie tým, že:

— sa podieľali na vykonávaní dohody o spolupráci s Ogefrem a sa opakovane rôznym spôsobom domáhali jej striktného dodržiavania,

— zmenili svoje prepravné sadzby zrušením platných sadzieb, aby poskytli rovnaké ceny alebo nižšie ceny ako ich hlavný nezávislý konkurent pre lode odchádzajúce v ten istý deň alebo v susediace dni (prax nazývaná ‚fighting ships/bojové lode‘),

a

— zaviedli vernostné dohody so 100 % lojalitou (vrátane tovaru predávaného franko paluba), ktoré idú nad rámec ustanovení článku 5 [ods.] 2 nariadenia (EHS) č. 4056/86, so špecifickým používaním tzv. čiernych listín neverných zasielateľov, ktoré je opísané v tomto rozhodnutí.

Článok 3

…

Podniky, ktoré sú členmi združenia lodných dopravcov Cewal, musia tiež ukončiť porušovanie zistené v článku 2.

Článok 4

…

Článok 5

Podnikom, ktoré sú členmi združenia lodných dopravcov Cewal, sa odporúča ukončiť vernostné zmluvy v súlade s článkom 5 [ods.] 2 nariadenia (EHS) č. 4056/86.

Článok 6

Podnikom, ktoré sú členmi združenia lodných dopravcov Cewal, sa z dôvodu porušení zistených v článku 2, s výnimkou námorných spoločností Compagnie maritime zaïroise (CMZ), Angonave, Portline, a Scandinavian West Africa Lines (Swal), ukladá pokuta.

Pokuty sú takéto:

— Compagnie maritime belge: 9,6 miliónov (deväť miliónov šesťstotisíc) ecu,

— Dafra Line: 200 000 (dvestotisíc) ecu,

— Nedlloyd Lijnen BV: 100 000 (stotisíc) ecu,

— Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie: 200 000 (dvestotisíc) ecu.

Článok 7

Pokuty uložené v článku 6 musia byť zaplatené do troch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia …

…

Článok 8

Toto rozhodnutie je určené združeniam lodných dopravcov Cewal, Cowac a Ukwal a podnikom, ktoré sú ich členmi a ktorých zoznam je uvedený v prílohe I.“

3 Žalobkyňa je holdingovou spoločnosťou skupiny Compagnie maritime belge (CMB), ktorá vykonáva činnosť najmä v sektore lodnej dopravy, riadenia a prevádzkovania operácií námornej dopravy. V čase skutkových okolností, ktorých sa týkalo rozhodnutie 93/82, bola členom Cewal-u, ktoré združovalo námorné spoločnosti zabezpečujúce službu pravidelnej linky medzi prístavmi Zairu (teraz Konžská republika) a Angoly na jednej strane, a prístavmi Severného mora, s výnimkou Spojeného kráľovstva. Sekretariát Cewal-u sa nachádzal v Antverpách (Belgicko).

4 Žalobkyňa a Dafra-Lines A/S podali na Súde prvého stupňa žaloby o neplatnosť rozhodnutia 93/82. Tieto žaloby boli zamietnuté, pokiaľ ide o zistenie porušení (rozsudok z 8. októbra 1996, Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, T-24/93 až T-26/93 a T-28/93, Zb. s. II-1201, ďalej len „rozsudok CMB Súdu prvého stupňa“). Súd prvého stupňa však znížil výšku uložených pokút. Pokiaľ ide o žalobkyňu, pokuta bola znížená z 9,6 na 8,64 miliónov ecu.

5 Žalobkyňa a Dafra-Lines podali proti rozsudku Súdu prvého stupňa odvolanie. Rozsudkom zo 16. marca 2000, Compagnie maritime belge transports a i./Komisia (C-395/96 P a C-396/96 P, Zb. s. I-1365, ďalej len „rozsudok CMB Súdneho dvora“) Súdny dvor zamietol všetky odvolacie dôvody týkajúce sa zistenia porušení v rozhodnutí 93/82. V bodoch 142 až 147 rozsudku však rozhodol, že Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď jednotlivým členom Cewal-u uložil pokutu v závislosti od ich účasti na porušeniach, hoci iba Cewal sám bol priamym adresátom oznámenia

o výhradách (členovia Cewal-u obdržali iba ich kópiu na prípadné pripomienky), a teda subjektom potenciálne povinným zaplatiť pokutu. Súdny dvor, keď sám konečným spôsobom rozhodol o spore, preto zrušil články 6 a 7 rozhodnutia 93/82, ktoré sa týkali pokút uložených členom Cewal-u.

6 V nadväznosti na rozsudok CMB Súdneho dvora Komisia žalobkyni vrátila sumu zaplatenej pokuty.

7 Dňa 15. apríla 2003 Komisia zaslala žalobkyni nové oznámenie o výhradách (ďalej len „OV 2003“), v ktorom ju informovala o svojom úmysle prijať nové rozhodnutie, ktorým jej bude uložená pokuta za porušenia článku 82 ES uvedené v článku 2 rozhodnutia 93/82, keďže posúdenia Komisie týkajúce sa porušení a podnikov, ktoré sa na nich zúčastnili, neboli na základe postupných žalôb namierených proti tomuto rozhodnutiu zrušené.

8 Rozhodnutím 2005/480/ES z 30. apríla 2004 týkajúcim sa konania na základe článku 82 ES (veci COMP/D/32 448 a 32 450 — Compagnie maritime belge), (zhrnutie uverejnené v Ú. v. EÚ L 171, 2005, s. 28, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) Komisia uložila žalobkyni pokutu vo výške 3,4 milióna eur za porušenia článku 82 ES zistené v rozhodnutí 93/82, a síce v odôvodneniach č. 20 až 27, pokiaľ ide o dohodu s Office zaïrois de gestion du fret maritime (Zairský úrad pre správu nákladnej námornej dopravy, ďalej len „Ogefrem“), v odôvodneniach č. 28 a 29, pokiaľ ide o čierne zoznamy, v odôvodnení č. 32, pokiaľ ide o bojové lode, a v článkoch 2 až 5 výroku rozhodnutia.

Konanie a návrhy účastníkov konania

9 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 8. júla 2004 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

10 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (štvrtá komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania. V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania písomne položil účastníkom konania otázky. Účastníci konania odpovedali na otázky v stanovenej lehote.

11 Ústne prednesy a odpovede účastníkov konania na ústne otázky Súdu prvého stupňa boli vypočuté na pojednávaní 20. novembra 2007.

12 Žalobkyňa navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— subsidiárne znížil výšku pokuty,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

13 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

Právny stav

14 Na podporu svojej žaloby žalobkyňa uvádza osem žalobných dôvodov. Prvé štyri žalobné dôvody sú zamerané hlavne na zrušenie napadnutého rozhodnutia a sú založené, po prvé na porušení zásady primeranej lehoty a pravidiel premlčania, po druhé na porušení práva na obranu, po tretie na tom, že v rozsudku CMB Súdny dvor „nezvratným spôsobom nepreukázal" zneužitie dominantného postavenia, a po štvrté „na nedostatočnom odôvodnení a nepodloženosti" napadnutého rozhodnutia. Súd prvého stupňa preskúma postupne prvý, tretí, druhý a štvrtý žalobný dôvod.

15 Ďalšie štyri žalobné dôvody smerujú podporne k zníženiu výšky pokuty a vychádzajú z jej diskriminačnej povahy (piaty žalobný dôvod), jej neprimeranosti (šiesty žalobný dôvod), z toho, že uložením pokuty bola porušená obvyklá prax Komisie (siedmy žalobný dôvod), a napokon zo zneužitia právomoci (ôsmy žalobný dôvod).

O návrhoch smerujúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady primeranej lehoty a pravidiel premlčania

— Tvrdenia účastníkov konania

16 Žalobkyňa člení tento žalobný dôvod na dve časti. Komisia jednak prijala napadnuté rozhodnutie mimo akejkoľvek primeranej lehoty, jednak porušila ustanovenia nariadenia Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61).

17 Pokiaľ ide o prvú časť, žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté oneskorene, a síce viac ako štyri roky po rozsudku CMB Súdneho dvora. Toto omeškanie Komisie, ktoré vôbec nebolo vysvetlené, nie je odôvodniteľné vzhľadom na článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP) a článok 47 Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1), na judikatúru Spoločenstva a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, najmä vzhľadom na vysokú sumu pokuty, absenciu zložitosti napadnutého rozhodnutia (Komisia v rozhodnutí 93/82 sporné porušenia neskúmala) a na skutočnosť, že omeškanie nespôsobila žalobkyňa. Okrem toho, tak zásada právnej istoty, ako aj zásada ochrany legitímnej dôvery bránia tomu, aby Komisia donekonečna odkladala výkon svojich právomocí. Za týchto podmienok nestačí, že Komisia znížila výšku pokuty, aby zohľadnila dĺžku trvania konania. Navyše Komisia porušila právo na obranu žalobkyne,

keďže ani Cewal, ani žalobkyňa už nie sú aktívni v danom sektore a nemôžu sa preto účinne brániť z dôvodu, že je pre nich obtiažne nájsť určité dokumenty alebo položiť otázky bývalým zamestnancom.

18 Pokiaľ ide o druhú časť, žalobkyňa tvrdí, že pri prijatí napadnutého rozhodnutia bolo porušené nariadenie č. 2988/74. Premlčacia lehota päť rokov od skončenia porušovania stanovená uvedeným nariadením totiž môže byť zastavená alebo prerušená len za podmienok, ktoré sú v ňom taxatívne vymenované. Okrem toho, prerušenie plynutia premlčania, ktoré predstavuje výnimku zo zásady päťročnej premlčacej lehoty, by malo byť vykladané reštriktívne (rozsudok Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 484, a rozsudok Súdneho dvora z 24. júna 2004, Handlbauer, C-278/02, Zb. s. I-6171, bod 40).

19 Avšak keďže oznámenie o výhradách z 28. mája 1990, v nadväznosti na ktoré bolo prijaté rozhodnutie 93/82 (ďalej len „OV 1990“), bolo určené Cewal-u, a nie žalobkyni, ktorá obdržala iba jeho kópiu na prípadné pripomienky ako člen Cewal-u (a nie ako potenciálny adresát rozhodnutia ukladajúceho pokuty), OV 1990 neprerušilo plynutie premlčacej lehoty vo vzťahu k žalobkyni, ktorá nebola „označená“ ako podnik, „ktorý sa zúčastnil na porušení“ v zmysle článku 2 ods. 1 nariadenia č. 2988/74. To platí *mutatis mutandis,* aj pokiaľ ide o akty nasledujúce po OV 1990, ako sú žiadosti o informácie zaslané žalobkyni a nie Cewal-u. Rovnako ani rozhodnutie 93/82, hoci bolo určené žalobkyni a zrušené v časti týkajúcej sa pokuty, nemôže byť voči žalobkyni v súvislosti s premlčaním uplatnené, pretože pokuta je jedinou relevantnou otázkou v oblasti premlčania.

20 V každom prípade by podľa žalobkyne malo byť nariadenie č. 2988/74 vnímané vo svetle vyšších zásad práva Spoločenstva, ako sú zásada právnej istoty, zásada dodržiavania práva na obranu alebo zásada primeranej lehoty (rozsudok Súdneho dvora zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisia, C-185/95 P, Zb. s. I-8417, bod 29), s ktorými je dlhodobá nečinnosť Komisie pred opätovným začatím konania nezlučiteľná. V tejto súvislosti sa nemožno odvolávať na už citovaný rozsudok CMA CGM a i./Komisia. Na pojednávaní žalobkyňa okrem iného tvrdila, že riešenie prijaté v uvedenom rozsudku nie je v tejto veci použiteľné z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté po rozsudku Súdneho dvora, a v medziobdobí Komisia nevykonala žiadne vyšetrovanie, keďže v napadnutom rozhodnutí len odkázala na zneužitia dominantného postavenia, ktoré boli s konečnou platnosťou zistené v rozhodnutí 93/82.

21 Komisia považuje prvý žalobný dôvod za nedôvodný. V podstate tvrdí, že pri prijatí napadnutého rozhodnutia boli dodržané pravidlá premlčania stanovené v nariadení č. 2988/74. Vo vyjadrení k žalobe a vo svojej odpovedi na písomné otázky Súdu prvého stupňa sa odvoláva na už citovaný rozsudok CMA CGM a i./Komisia (body 321 až 324) a tvrdí, že v prípade neexistencie premlčania v zmysle nariadenia č. 2988/74 musí byť uplatnenie akejkoľvek zásady primeranej lehoty vylúčené. A aj keby takáto zásada platila, a keby navyše platilo, že primeraná lehota nebola dodržaná, Komisia tvrdí, že takáto situácia by neodôvodňovala zrušenie napadnutého rozhodnutia, keďže žalobkyňa nepredložila dôkaz o porušení jej práva na obranu. Zníženie výšky pokuty, ktoré Komisia priznala, tento názor nevyvracia.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

22 Na úvod je potrebné uviesť, že napadnuté rozhodnutie, ktoré sa zameriava výlučne na uloženie novej pokuty žalobkyni na základe porušení úplne zhodných s porušeniami, ktoré boli zistené v rozhodnutí 93/82, a to vo výške zníženej vo vzťahu k pôvodnej

pokute, ktorá bola zrušená rozsudkom CMB Súdneho dvora, a tiež na opravu formálnych vád, ktoré tento rozsudok sankcionoval (odôvodnenia č. 1, 17, 41, 61 a 108 napadnutého rozhodnutia), sa musí analyzovať výhradne ako rozhodnutie, ktorým sa ukladá pokuta v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 4056/86 z 22. decembra 1986, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania článkov [81 ES] a [82 ES] na námornú dopravu (Ú. v. ES L 378, s. 4; Mim. vyd. 07/001, s. 241), a nie ako rozhodnutie, ktorým bolo zistené porušenie v zmysle článku 11 ods. 2 tohto istého nariadenia. Zneužitie dominantného postavenia bolo totiž Komisiou s konečnou platnosťou zistené v nezrušených častiach rozhodnutia 93/82 (pozri bod 8 vyššie a body 55 až 60 nižšie).

23 Z ustanovení nariadenia č. 2988/74 vyplýva, že pokiaľ Komisia ukladá pokutu, napadnuté rozhodnutie musí byť prijaté pri dodržaní v ňom stanovených pravidiel premlčania, inak je protiprávne. Preskúmanie prvého žalobného dôvodu teda treba začať preskúmaním jeho druhej časti a určením, či k dátumu prijatia napadnutého rozhodnutia, t. j. 30. apríla 2004, uplynula premlčacia lehota na základe uvedeného nariadenia.

24 Článok 1 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2988/74 zavádza premlčaciu lehotu päť rokov na uloženie pokút alebo sankcií za také porušenia, o aké ide v tejto veci. Pre pokračujúce porušenia, o aké ide v prejednávanej veci, začína táto lehota plynúť od skončenia porušovania (článok 1 ods. 2).

25 V zmysle článku 2 nariadenia č. 2988/74 premlčacia lehota konania sa prerušuje pri každom úkone Komisie zameranom na vyšetrovanie alebo konanie vo veci porušenia. Tento úkon môže spočívať najmä v zaslaní písomných žiadostí o informácie [článok 2 ods. 1 písm. a)] alebo oznámenia o výhradách [článok 2 ods. 1 písm. d)], pričom prerušenie platí pre všetky podniky alebo združenia podnikov, ktoré sa zúčastnili na porušení (článok 2 ods. 2).

26 V zmysle článku 2 ods. 3 nariadenia č. 2988/74 každým prerušením začína plynúť päťročná premlčacia lehota nanovo, s tým, že uplynie najneskôr v deň, keď uplynie doba rovnajúca sa dvojnásobku premlčacej lehoty, teda 10 rokov, pokiaľ ide o sporné porušenia.

27 Okrem toho sa premlčacia lehota predlžuje o dobu, počas ktorej je premlčanie pozastavené na základe článku 3 nariadenia č. 2988/74, teda o dobu, počas ktorej je rozhodnutie Komisie predmetom prebiehajúceho konania na Súdnom dvore (rozsudok Súdneho dvora z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, ďalej len „rozsudok PVC II Súdneho dvora“, body 144 až 147; rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazvaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, ďalej len „rozsudok PVC II Súdu prvého stupňa“, body 1098 a 1101).

28 Je teda potrebné preskúmať, jednak či bola dodržaná päťročná premlčacia lehota, a jednak, či bolo premlčanie prerušené, a ak áno, či Komisia dodržala aj desaťročnú premlčaciu lehotu.

29 Je potrebné pripomenúť, že podľa rozhodnutia 93/82, a prípadne podľa zistení Súdu prvého stupňa obsiahnutých v rozsudku CMB (body 241 a 242), bola dohoda s Ogefrem účinná až do konca septembra 1989 a vernostné dohody boli účinné až do konca novembra 1989. Napokon prax vojnových lodí bola ukončená koncom novembra 1989. Z toho vyplýva, že premlčacia lehota začala plynúť najskôr koncom septembra 1989.

30 Pokiaľ ide najprv o päťročnú premlčaciu lehotu, tá bola najprv prerušená na základe článku 2 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 2988/74 zaslaním OV 1990 Cewal-u.

31 Žalobkyňa namieta túto skutočnosť z dôvodu, že nebola adresátom OV 1990, ktoré bolo určené Cewal-u. Súd prvého stupňa sa však domnieva, že takýto argument nemožno prijať. Podľa znenia článku 2 ods. 2 nariadenia č. 2988/74 prerušenie premlčania platí vo vzťahu k všetkým podnikom, ktoré sa zúčastnili na spornom porušení. V tejto súvislosti je nesporné, že žalobkyňa sa zúčastnila na porušeniach, aj keď nebola v tomto zmysle v OV 1990 „označená“ (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. novembra 2006, Peróxidos Orgánicos/Komisia, T-120/04, Zb. s. II-4441, bod 47).

32 Tiež je potrebné pripomenúť, že písomné žiadosti o informácie, čo sú akty nezávislé od oznámenia o výhradách, prerušujú premlčanie pod podmienkou, že sú potrebné pre vyšetrovanie alebo konanie vo veci porušenia (rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný, bod 487). V tejto súvislosti je bezvýznamné, že tieto žiadosti nasledovali až po OV 1990. *Prima facie* je potrebné sa domnievať, že sporné žiadosti o informácie boli potrebné pre vyšetrovanie alebo konanie vo veci porušenia. Žalobkyňa napokon v predmetnej veci vôbec nespochybnila skutočnosť, že žiadosti o informácie boli potrebné. Tieto žiadosti o informácie teda tiež prerušili plynutie premlčania.

33 Pokiaľ ide o rozhodnutie 93/82, ktoré nebolo zrušené v častiach preukazujúcich účasť žalobkyne v zmysle článku 2 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 na porušeniach článku 82 ES, to je naďalej plne účinné, najmä pokiaľ ide o prerušenie plynutia premlčania vo vzťahu k žalobkyni.

34 Plynutie päťročnej premlčacej lehoty bolo následne pozastavené na základe článku 3 nariadenia č. 2988/74 počas trvania konania týkajúceho sa žaloby namierenej proti rozhodnutiu 93/82, tak na Súde prvého stupňa, ako aj na Súdnom dvore (od 19. marca 1993 do 16. marca 2000, pričom nie je potrebné rozhodnúť o období od vyhlásenia rozsudku CMB Súdu prvého stupňa do podania odvolania na Súdnom dvore).

35 Po vyhlásení rozsudku CMB Súdneho dvora najdlhšie obdobie na účely počítania premlčacej lehoty je obdobie do oznámenia OV 2003 žalobkyni (15. apríla 2003). Toto obdobie v trvaní približne 37 mesiacov je kratšie ako 5 rokov. Keďže od skončenia zneužívania dominantného postavenia po prerušení premlčacej lehoty neuplynulo žiadne obdobie dlhšie ako päť rokov, je nutné konštatovať, že päťročná premlčacia lehota bola dodržaná.

36 Pokiaľ ide ďalej o desaťročnú premlčaciu lehotu, je nutné konštatovať, že v predmetnej veci stále plynie, pretože OV 1990 prerušilo premlčanie. Pritom počas obdobia približne 14 a pol roka, ktoré uplynulo medzi skončením zneužívania dominantného postavenia, ku ktorému došlo v jednotlivých prípadoch medzi koncom septembra 1989 a decembrom 1989, a oznámením napadnutého rozhodnutia žalobkyni (30. apríla 2004), bola desaťročná premlčacia lehota pozastavená počas konania o žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu 93/82, t. j. počas približne siedmich rokov.

37 Z toho vyplýva, že vzhľadom na to, že obdobie medzi skončením zisteného zneužívania dominantného postavenia a prijatím napadnutého rozhodnutia mimo pozastavenia lehoty nie je dlhšie ako 10 rokov, desaťročná premlčacia lehota v zmysle článku 2 ods. 3 nariadenia č. 2988/74 bola tiež dodržaná.

38 Pri prijatí napadnutého rozhodnutia bolo preto dodržané nariadenie č. 2988/74.

39 Teraz teda treba preskúmať uplatniteľnosť zásady primeranej lehoty na túto vec. Táto zásada, prevzatá ako súčasť zásady riadnej správy vecí verejných v článku 41 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa musí dodržiavať v každom správnom konaní Spoločenstva (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. januára 2004, JCB Service/Komisia, T-67/01, Zb. s. II-49, bod 36).

40 Účastníci konania sa nezhodujú na tom, či sa zásada primeranej lehoty vzťahuje na prejednávanú vec (pozri body 20 a 21 vyššie).

41 V rozsudku CMA CGM a i./Komisia, už citovaný (bod 324), Súd prvého stupňa rozhodol, že nariadenie č. 2988/74 zaviedlo úplnú a podrobnú úpravu lehôt, v rámci ktorých má Komisia právo uložiť pokuty podnikom, ktoré sú predmetom konaní na uplatnenie pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, bez toho, aby ohrozila základnú požiadavku právnej istoty. Za existencie takejto právnej úpravy treba vylúčiť akúkoľvek úvahu súvisiacu s povinnosťou Komisie vykonať právomoc uloženia pokút v primeranej lehote. Súdny dvor v rámci odvolania implicitne (uznesenie Súdneho dvora z 28. októbra 2004, Komisia/CMA CGM a i., C-236/03 P, neuverejnené v Zbierke, bod 35) potvrdil toto stanovisko Súdu prvého stupňa.

42 Je potrebné sa domnievať, že riešenie zvolené v už citovanom rozsudku CMA CGM a i./Komisia, tak ako bolo potvrdené uvedeným uznesením Súdneho dvora, sa môže v tejto veci plne uplatniť. Vo veci CMA CGM a i./Komisia, už citovanej, sa totiž žalobcovia obmedzili na to, že porušenie zásady primeranej lehoty uviedli nie s cieľom dosiahnuť zrušenie napadnutého rozhodnutia, ale na podporu žalobného dôvodu smerujúceho k zrušeniu pokút, ktoré im boli uložené, alebo k zníženiu ich výšky. Keďže je však napadnuté rozhodnutie rozhodnutím, ktorým sa ukladá pokuta v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia č. 4056/86 (pozri bod 22 vyššie), tento žalobný dôvod smerujúci k jeho zrušeniu je v skutočnosti zameraný na zrušenie ním uloženej pokuty. Okrem toho,

Komisia pri prijatí napadnutého rozhodnutia dodržala premlčacie lehoty stanovené nariadením č. 2988/74. Za týchto podmienok neexistuje žiaden dôvod odkloniť sa od riešenia zvoleného Súdom prvého stupňa v už citovanom rozsudku CMA CGM a i./ Komisia.

43 Pokiaľ ide o argumenty, ktorým sa žalobkyňa mimochodom sotva venovala (pozri bod 20 vyššie) a ktorých cieľom je vylúčiť uplatnenie riešenia zvoleného v už citovanom rozsudku CMA CGM a i./Komisia na túto vec, je nutné konštatovať, že tieto v analýze neobstoja. Pokiaľ ide o odkaz na zásadu právnej istoty, je potrebné pripomenúť, že nariadenie č. 2988/74 vo svojom druhom odôvodnení výslovne zohľadňuje potrebu zabezpečenia právnej istoty práve zavedením zásady premlčania (rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný, bod 322). Pokiaľ ide o zásadu rešpektovania práva na obranu, je potrebné pripomenúť, že pokiaľ premlčacia lehota stanovená v nariadení č. 2988/74 neuplynula, žiaden podnik alebo združenie podnikov, ktoré boli predmetom vyšetrovania v oblasti hospodárskej súťaže na základe nariadenia Rady (EHS) č. 17, Prvého nariadenia implementujúceho články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), nemá istotu, pokiaľ ide o výsledok tohto konania a prípadné uloženie sankcií alebo pokút. Predĺženie trvania tejto neistoty je nevyhnutnou súčasťou konaní na uplatnenie nariadenia č. 17 a ako také nepredstavuje porušenie práva na obranu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. decembra 2003, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied a Technische Unie/Komisia, T-5/00 a T-6/00, Zb. s. II-5761, bod 91, analogicky použiteľný na vyšetrovania vedené na základe nariadenia č. 4056/86 a nezrušené v tejto časti Súdnym dvorom).

44 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne prednesené na pojednávaní a uvedené na konci bodu 20 vyššie, je potrebné konštatovať, že nič v nariadení č. 2988/74 nepodporuje takéto tvrdenie, ktoré je preto potrebné zamietnuť.

45 Okrem toho, pokiaľ ide o uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, prekročenie primeranej lehoty môže byť dôvodom na zrušenie len v prípade rozhodnutia, ktorým bolo konštatované porušenie, ak bolo preukázané, že porušenie tejto zásady poškodilo právo dotknutých podnikov na obranu. Mimo tohto špecifického prípadu nemá nedodržanie povinnosti rozhodnúť v primeranej lehote vplyv na platnosť správneho konania (rozsudok Súdu prvého stupňa Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektronisch Gebied a Technische Unie/Komisia, už citovaný, bod 74, a tam citovanú judikatúru).

46 Navyše rozhodnutie prijaté Komisiou v rámci spravodlivého zaobchádzania podľa už ustálenej praxe prijatej súdom Spoločenstva, že zníži výšku pokuty s ohľadom na dĺžku trvania konania, spadá do rámca voľnej úvahy, ktorú má Komisia v oblasti ukladania pokút, a nemôže vyvrátiť neuplatnenie zásady primeranej lehoty v predmetnej veci (pozri v tomto zmysle rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný, bod 325).

47 Z uvedených skutočností vyplýva, že napriek tomu, že Komisii dlho trvalo, kým prijala napadnuté rozhodnutie, vzhľadom na to, že premlčacie lehoty podľa nariadenia č. 2988/74 boli dodržané, zásada primeranej lehoty sa v tejto veci neuplatní.

48 Bez toho, aby bolo v rámci tohto žalobného dôvodu potrebné skúmať výhradu žalobkyne založenú na údajnom porušení jej práva na obranu, ktorá je uvedená vyššie v bode 17 a bude preskúmaná v rámci tretieho žalobného dôvodu (pozri bod 78 nižšie), prvý žalobný dôvod teda treba zamietnuť ako nedôvodný.

O treťom žalobnom dôvode založenom na absencii nezvratného zistenia zneužitia dominantného postavenia v rozsudku CMB Súdneho dvora

— Tvrdenia účastníkov konania

49 Žalobkyňa Komisii v podstate vytýka, že v napadnutom rozhodnutí nepreskúmala skutkovú podstatu porušení zistených v rozhodnutí 93/82 z dôvodu, že už „proti nim nebolo možné podať opravný prostriedok“ (odôvodnenie č. 48 napadnutého rozhodnutia). Je preto nemysliteľné, aby sa nedali spochybniť samotné základy napadnutého rozhodnutia.

50 Po prvé, Komisia sa v napadnutom rozhodnutí nesprávne odvoláva na právnu silu rozhodnutej veci v súvislosti s rozsudkom CMB Súdneho dvora a rozsudkom CMB Súdu prvého stupňa. Aby mohol mať rozsudok Súdneho dvora právnu silu rozhodnutej veci, musí sa totiž podľa žalobkyne týkať tých istých účastníkov konania, tých istých žalobných dôvodov, a predovšetkým toho istého aktu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1996, Altmann a i./Komisia, T-177/94 a T-377/94, Zb. s. II-2041, body 50 až 52). V predmetnej veci je však napadnutý iný akt ako rozhodnutie 93/82. Okrem toho v rámci konania o žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu 93/82 neboli vznesené „mnohé žalobné dôvody“. Napokon, oddelené prijatie napadnutého rozhodnutia na základe rozhodnutia 93/82, ktoré bolo prijaté 12 rokov pred ním, nemožno pripustiť.

51 Po druhé, keďže právo hospodárskej súťaže „zásadne spadá pod trestné právo“ a že „základné práva použiteľné v trestnom práve… sa uplatňujú v konaniach vedúcich k uloženiu pokút v práve hospodárskej súťaže“ (rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hüls/Komisia, C-199/92 P, Zb. s. I-4287, bod 150, v jednom duchu s judikatúrou

Európskeho súdu pre ľudské práva), zo „všeobecných uplatniteľných zásad“, ako aj z článku 49 Charty základných práv Európskej únie a z článku 15 Dohovoru OSN o občianskych a politických právach vyplýva, že sa musí uplatniť najpriaznivejší zákon. V súlade s úslovím *tempus regit actum* by sa teda zákonnosť napadnutého aktu mala posúdiť v závislosti od skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia tohto aktu. Pritom relevantné právo sa od prijatia rozhodnutia 93/82 vyvinulo zásadným spôsobom v prospech žalobkyne. Podľa žalobkyne nemôže byť zásada právnej istoty, na ktorú sa odvoláva Komisia, prekážkou toho, aby Komisia tento vývoj zohľadnila. Naopak ju zaväzuje v zmysle zásady *nulla poena sine lege* „zásadným spôsobom súvisí so zásadou právnej istoty“ a článku 7 Európskeho dohovoru o ľudských právach a článku 49 Charty základných práv Európskej únie, aby tento vývoj zohľadnila.

52 Po tretie, mnohé skutočnosti, ktoré nastali po prijatí rozhodnutia 93/82, preukazujú nesprávnosť pôvodných obvinení a Komisia ich nemôže ignorovať.

53 Po štvrté, nepresnosť pôvodných výhrad zabránila žalobkyni napadnúť ich.

54 Komisia sa domnieva, že žiaden z argumentov uvedených na podporu tohto žalobného dôvodu nie je podložený. Tieto argumenty v podstate spochybňujú riešenie dosiahnuté v rozsudku CMB Súdneho dvora a v rozsudku CMB Súdu prvého stupňa, ako aj platnosť nezrušených častí rozhodnutia 93/82, najmä tých, ktorými bolo konštatované predmetné zneužitie dominantného postavenia, a tým porušujú zásadu právnej sily

rozhodnutej veci a zásadu právnej istoty. Ďalej namieta trestnoprávnu povahu práva hospodárskej súťaže Spoločenstva a jeho údajný vývoj v prospech žalobkyne.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

55 Na úvod je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor uznal principiálny význam zásady rešpektovania právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Spoločenstva, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na zabezpečenie tak stability práva a právnych vzťahov, ako aj riadneho výkonu spravodlivosti, je totiž dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených pre tieto opravné prostriedky (rozsudky Súdneho dvora z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 38, a zo 16. marca 2006, Kapferer, C-234/04, Zb. s. I-2585, bod 20).

56 Posúdenie skutkových a právnych okolností má s konečnou platnosťou právnu silu rozhodnutej veci, ak boli tieto otázky skutočne alebo nevyhnutne rozhodnuté v rozsudku a nevzťahuje sa na ne čiastočná neplatnosť tohto rozsudku (rozsudok PVC II Súdu prvého stupňa, bod 77; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. februára 2002, Cascades/Komisia, T-308/94, Zb. s. II-813, bod 70).

57 Skutkové a právne otázky, ktoré boli skutočne alebo nevyhnutne rozhodnuté v rozsudku CMB Súdneho dvora a v rozsudku CMB Súdu prvého stupňa, pokiaľ sa na ne nevzťahuje čiastočná neplatnosť rozsudku CMB Súdu prvého stupňa, nadobudli právnu silu rozhodnutej veci. Z toho vyplýva, že žiaden z účastníkov konania, v ktorom

bol vydaný rozsudok CMB Súdneho dvora, medzi ktorých patrí tak žalobkyňa, ako aj Komisia, nemôže nanovo spochybniť, čo bolo predtým rozhodnuté.

58 Odvolávanie sa žalobkyne na rozsudok Altmann a i./Komisia, už citovaný, nemôže tento záver spochybniť. Ako totiž napokon upozorňuje Komisia, uvedený rozsudok bol vydaný v kontexte námietky neprípustnosti, zatiaľ čo prípustnosť tejto žaloby sa nenamieta. Rozsudok Altmann a i./Komisia, už citovaný, ktorý spadá do rámca ustálenej judikatúry, podľa ktorej právna sila rozhodnutej veci, ktorá sa viaže na rozsudok Súdneho dvora, môže byť prekážkou prípustnosti ďalšej žaloby len vtedy, ak v oboch žalobách stoja proti sebe tí istí účastníci konania, ak sa týkajú rovnakého predmetu a sú založené na rovnakej kauze (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 19. septembra 1985, Hoogovens Groep/Komisia, 172/83 a 226/83, Zb. s. 2831, bod 9, a z 22. septembra 1988, Francúzsko/Parlament, 358/85 a 51/86, Zb. s. 4821, bod 12; rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. marca 1990, Maindiaux a i./ESS, T-28/89, Zb. s. II-59, bod 23), preto nie je relevantný.

59 Takisto je potrebné pripomenúť, že v zmysle zásady právnej istoty akty orgánov Spoločenstva požívajú prezumpciu platnosti a vyvolávajú právne účinky dovtedy, kým neboli odvolané, zrušené v konaní o žalobe o neplatnosť alebo vyhlásené za neplatné v nadväznosti na návrh na začatie prejudiciálneho konania alebo námietku nezákonnosti (rozsudok z 5. októbra 2004, Komisia/Grécko, C-475/01, Zb. s. I-8923, bod 18 a nasl.). Okrem toho zásada právnej istoty je tiež prekážkou spochybnenia konečnej povahy aktov orgánov Spoločenstva po vypršaní lehoty na podanie žaloby proti týmto aktom stanovenej v článku 230 ES, a to aj v rámci námietky protiprávnosti vznesenej proti týmto aktom (rozsudky Súdneho dvora z 30. januára 1997, Wiljo, C-178/95, Zb. s. I-585, bod 19, a z 15. februára 2001, Nachi Europe, C-239/99, Zb. s. I-1197, bod 29; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 9. marca 1994, TWD, C-188/92, Zb. s. I-833, bod 16).

60 A tak nezrušené časti rozhodnutia 93/82, ktoré už nemôžu byť napadnuté opravným prostriedkom, definitívne tvoria súčasť právneho poriadku Spoločenstva a majú všetky právne účinky. To platí najmä o častiach rozhodnutia 93/82 týkajúcich sa účasti žalobkyne na zistených zneužitiach dominantného postavenia, keďže zrušenie pokuty (tzn. len články 6 a 7 výroku rozhodnutia 93/82) rozsudkom CMB Súdneho dvora výlučne z procesných dôvodov, vôbec nemá vplyv na zákonnosť uvedených častí rozhodnutia 93/82. Túto zákonnosť napokon žalobkyňa ani nespochybňuje.

61 Z toho vyplýva, že argument žalobkyne, že počas konania o žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu 93/82 neboli vznesené ďalšie žalobné dôvody, treba vylúčiť ako nedôvodný. Ak by bol totiž prijatý takýto argument, znamenalo by to v rozpore so zásadou právnej istoty spochybniť tie časti rozhodnutia 93/82, ktoré sa stali právoplatnými.

62 Z toho tiež vyplýva, že Komisia mohla oprávnene oprieť napadnuté rozhodnutie o nezrušené časti rozhodnutia 93/82, keď žalobkyni uložila pokutu ako sankciu za zneužitia dominantného postavenia, ktoré v nich bolo konštatované.

63 V tejto súvislosti ani nariadenie č. 4056/86, ani nariadenie č. 17 výslovne nevylúčili formálne oddelené prijatie dvoch rôznych aktov na základe dvoch rôznych právnych základov, a síce aktu, ktorým sa konštatuje porušenie (v prípade nariadenia č. 4056/86 na základe článku 11 ods. 1) a aktu, ktorým sa ukladá pokuta (na základe článku 19 ods. 2 toho istého nariadenia).

64 Nezáleží na tom, že medzi prijatím rozhodnutia 963/82 a napadnutého rozhodnutia uplynulo 12 rokov, keďže napadnuté rozhodnutie bolo prijaté v súlade s premlčacími lehotami podľa nariadenia č. 2988/74.

65 Pokiaľ ide o argument žalobkyne týkajúci sa údajne trestnoprávnej povahy hmotného práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže a tomu zodpovedajúcej potreby, aby Komisia v napadnutom rozhodnutí zohľadnila údajný vývoj tohto práva v prospech žalobkyne, aj ten musí byť zamietnutý.

66 Premisa tohto tvrdenia je totiž nesprávna. Zo znenia článku 19 ods. 4 nariadenia č. 4056/86 vyplýva, že ani pokuty uložené na základe tohto článku nemajú trestnoprávnu povahu. Okrem toho bolo rozhodnuté, že účinnosť práva hospodárskej súťaže Spoločenstva by bola vážne ohrozená, ak by sa prijala téza, že právo hospodárskej súťaže spadá pod trestné právo (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 18. septembra 2003, Volkswagen/Komisia, C-338/00 P, Zb. s. I-9189, bod 97). Navyše je potrebné zdôrazniť, že už citovaný rozsudok Hüls/Komisia, na ktorý sa odvoláva žalobkyňa, nie je v tejto veci relevantný, pretože v uvedenom rozsudku Súdny dvor iba rozhodol, že zásada prezumpcie neviny sa uplatňuje v konaniach týkajúcich sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže vzťahujúcich sa na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokuty alebo penále (bod 150). Napokon je nutné uviesť, že žalobkyňa na podporu svojej tézy neuvádza žiaden iný platný argument, a táto téza musí byť zamietnutá.

67 Z toho vyplýva, že argument žalobkyne treba zamietnuť, pričom nie je potrebné skúmať, či sa pravidlá hospodárskej súťaže, vo vzťahu ku ktorým rozhodnutie 93/82 zistilo a sankcionovalo sporné porušenia, zmäkčili v prospech žalobkyne počas obdobia, ktoré uplynulo medzi prijatím rozsudku CMB Súdneho dvora, ktorý potvrdil analýzu obsiahnutú v rozhodnutí 93/82, pokiaľ ide o zistenie porušení, a napadnutým rozhodnutím. Na doplnenie treba uviesť, že aj za predpokladu, že by sa právo hospodárskej súťaže vyvinulo v prospech žalobkyne, čo žalobkyňa vôbec nepreukázala, nie je možné zasahovať do častí rozhodnutia 93/82, v ktorých boli zistené porušenia a účasť žalobkyne na nich, inak by bola porušená zásada právnej istoty a zásada právnej sily rozhodnutej veci.

68 Pokiaľ ide o argument žalobkyne týkajúci sa údajných nových skutočností, ktoré nastali po prijatí rozhodnutia 93/82, treba sa domnievať, že aj keby takéto skutočnosti boli preukázané, nemohli by byť zohľadnené z dôvodu zásady právnej sily rozhodnutej veci, ktorá sa vzťahuje aj na Komisiu, a zásady právnej istoty, ako aj z dôvodu, že komplexné posúdenia, ktoré Komisia vykonáva najmä v oblasti hospodárskej súťaže, musia byť preskúmané len na základe údajov, ktorými disponovala v čase, keď tieto posúdenia uskutočnila (rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. marca 2000, T. Port/Komisia, T-251/97, Zb. s. II-1175, bod 38).

69 Napokon, argument týkajúci sa údajnej nepresnosti pôvodných výhrad, ktorý je len konštatovaním, musí byť tiež zamietnutý, keďže žalobkyňa nepreukázala, že jej situácia mohla byť iná, keby pôvodné výhrady neboli nepresné — za aké ich sama považuje.

70 Z vyššie uvedeného vyplýva, že tretí žalobný dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obranu

— Tvrdenia účastníkov konania

71 Žalobkyňa tvrdí, že bolo porušené jej právo na obranu tým, že Komisia napriek zmenám práva v „podstatných otázkach“ odmietla diskutovať o tom, či boli zneužitia dominantného postavenia skutočne spáchané, a diskusiu obmedzila iba na pokutu. Pritom, keďže žalobkyňa získala iba „kópiu“ OV 1990 na „pripomienkovanie“, nemohla sa v tom čase brániť tak, ako by to bol urobil priamy adresát oznámenia o výhradách a subjekt potenciálne povinný zaplatiť pokutu. Keďže Súdny dvor zrušil pokutu, ktorá bola žalobkyni uložená v rozhodnutí 93/82, z dôvodu, že OV 1990 jej nebolo určené, bolo povinnosťou Komisie opätovne začať konanie ako celok a zaslať „úplné“ oznámenie o výhradách žalobkyni, to znamená, umožniť jej tým diskutovať o porušeniach zistených v rozhodnutí 93/82. OV 2003 preto neplní svoju funkciu,

ktorá spočíva v poskytnutí všetkých potrebných informácií podnikom, aby sa tieto mohli účinne brániť skôr, ako Komisia prijme konečné rozhodnutie (rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1993, Ahlström Osakeyhtiö a i./Komisia, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, Zb. s. I-1307, I-1594, bod 42).

72 Komisia tvrdí, že žalobkyňa sa na rozdiel od iného podniku, ktorý napadol rozhodnutie 93/82, ktorého bol tiež adresátom, rozhodla uplatniť svoje argumenty v rámci konania o žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu 93/82, len pokiaľ ide o pokutu, čím preukázala, že sa domnieva, že sa v danom čase účinne bránila, pokiaľ ide o zistenie porušení. Ďalej tvrdí, že zásada právnej istoty žalobkyni bráni vzniesť tieto argumenty v rámci tohto konania, a v tejto súvislosti sa odvoláva na rozsudok PVC II Súdneho dvora (bod 73), podľa ktorého na konanie, ktorého cieľom je nahradiť zrušené rozhodnutie, môže byť nadviazané v bode, v ktorom nastala protiprávnosť. Táto zásada by sa *a fortiori* mala uplatniť v prejednávanej veci, pretože rozhodnutie 93/82 bolo rozsudkom CMB Súdneho dvora zrušené len v časti, ktorá sa týka pokút. Napokon uvádza, že v prejednávanej veci bola pôvodná formálna vada odstránená, pretože žalobkyňa bola adresátom OV 2003, ktoré jej oznamovalo, že jej môže byť individuálne uložená pokuta.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

73 V tomto žalobnom dôvode žalobkyňa tvrdí, že skutočnosť, že mohla v plnej miere namietať skutkovú podstatu porušení počas konania o žalobe smerujúcej proti

rozhodnutiu 93/82, údajne však nie počas správneho konania, ktoré predchádzalo prijatiu tohto rozhodnutia, zakladá porušenie jej práva na obranu v správnom konaní pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

74 Na pojednávaní bola žalobkyni položená otázka, v čom by sa bola mohla lepšie brániť, keby bola bývala priamym adresátom OV 1990, v porovnaní s tým, ako ju bránil Cewal ako členku združenia lodných dopravcov. Žalobkyňa však neposkytla žiadnu uspokojivú odpoveď. Obmedzila sa totiž iba na odvolávanie sa na dohodu, ktorou sa podľa nej riadil celý prístup v obrane profesionálneho združenia, ktorého členovia, konkurenti, majú rôzne, ba dokonca protichodné záujmy. Súd prvého stupňa sa domnieva, že takýto všeobecný argument nepôsobí v prejednávanej veci presvedčivo, keďže bolo práve v záujme všetkých členov Cewal-u bez výnimky, aby spochybnili existenciu porušení zistených Komisiou v OV 1990.

75 Avšak žalobkyni prináleží, aby poskytla hmatateľný dôkaz, že jej situácia mohla byť iná, tzn. že rozhodnutie 93/82 mohlo byť prijaté v inom znení, pokiaľ ide o konštatovanie zneužití dominantného postavenia, ktoré sa jej pripisujú, ak by bola mala možnosť uplatniť svoje pripomienky nie ako adresát kópie OV 1990, ale ako priamy adresát oznámenia o výhradách. V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že žalobkyňa bola formálne vyzvaná, nielen aby predložila písomné pripomienky k OV 1990, čo je možnosť, ktorú skutočne využila, ale aj aby sa zúčastnila vypočutia v správnom konaní, ktoré sa uskutočnilo za jej prítomnosti 22. októbra 1990.

76 V každom prípade, aj za predpokladu, že sa žalobkyňa nemohla brániť optimálnym spôsobom, pokiaľ ide o zistenie porušení v rámci pôvodného správneho konania, čo nepreukázala, na toto údajné porušenie svojho práva na obranu sa nemôže úspešne odvolávať v rámci tohto konania, keďže rozhodnutie 93/82 sa stalo konečným, pokiaľ

ide o zistenie porušení. Je totiž potrebné pripomenúť (pozri body 59 až 61 vyššie), že zásada právnej istoty bráni spochybneniu nezrušených častí rozhodnutia 93/82.

77 Navyše je potrebné zdôrazniť, že OV 2003 označuje žalobkyňu ako adresáta pokuty. Žalobkyňa naň zoširoka odpovedala, pričom spochybnila porušenia, pokiaľ ide o ich konštatovanie, neuplatnila však žiaden argument, ktorý by viac či menej pripomínal tento žalobný dôvod. Výhrady, ktoré Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí, sú úplne zhodné s tými, ktoré sú obsiahnuté v OV 2003 (ktoré sú zase identické s výhradami obsiahnutými v rozhodnutí 93/82). Žalobkyňa mala okrem toho možnosť byť vypočutá úradníkom povereným vypočutím. Bol jej navrhnutý aj prístup k spisu. Mohla teda formálne vykonať svoje právo na obranu. V protiklade s tým, čo tvrdí žalobkyňa, teda OV 2003 plne splnilo svoju funkciu.

78 Napokon, pokiaľ ide o údajné porušenie práva žalobkyne na obhajobu, ktoré uvádza v rámci prvého žalobného dôvodu a ktoré vyplýva z okolnosti, že žalobkyňa nemohla nájsť staré dokumenty a bývalých zamestnancov, vzhľadom na čas, ktorý uplynul od prijatia rozhodnutia 93/82 (pozri bod 17 vyššie), je potrebné sa domnievať, že žalobkyňa nepredložila dôkaz ani o tomto porušení a presne neuvádza, ktoré dokumenty alebo svedectvá by boli bývali užitočné. Navyše treba pripomenúť, že žalobkyňa nevyužila ponúknutú možnosť nahliadnuť do spisu (odôvodnenie č. 49 napadnutého rozhodnutia), hoci sa v ňom — ako uviedla Komisia na pojednávaní — nachádzali všetky dokumenty. V každom prípade sa zdá, že údajne chýbajúce dokumenty, o ktorých sa zmieňuje žalobkyňa, súvisia s existenciou zneužití dominantného postavenia. Keďže tie však boli s konečnou platnosťou konštatované v rozhodnutí 93/82, ich existencia nemôže byť predmetom novej diskusie, ak nemá byť porušená zásada právnej sily rozhodnutej veci a zásada právnej istoty.

79 Z vyššie uvedeného vyplýva, že druhý žalobný dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na nedostatku odôvodnenia a nepodloženosti napadnutého rozhodnutia

— Tvrdenia účastníkov konania

80 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, pretože Komisia nepreukázala ani dominantné postavenie Cewal-u, ani existenciu žiadneho z troch údajných zneužití tohto postavenia, ani ich účinky spočívajúce v uzavretí trhu v zmysle článku 82 ES. Okrem toho napadnuté rozhodnutie nedáva Súdu prvého stupňa možnosť preskúmať dôvodnosť a výšku pokuty v rámci jeho neobmedzenej jurisdikcie.

81 Komisia v podstate odpovedá, že tento žalobný dôvod, ktorý súvisí s druhým žalobným dôvodom a prekrýva sa s tretím žalobným dôvodom, musí byť zamietnutý. Zjavne totiž porušuje lehotu na podanie žaloby, zásadu právnej istoty a zásadu právnej sily rozhodnutej veci, pretože je zameraný na opätovné preskúmanie nielen dôvodnosti nezrušených častí rozhodnutia 93/82, ale aj častí rozsudku CMB Súdneho dvora a rozsudku CMB Súdu prvého stupňa, ktoré sú oba konečné a ktoré zamietli žalobné dôvody smerujúce k zrušeniu zistení obsiahnutých v rozhodnutí 93/82, pokiaľ ide o zneužitie dominantného postavenia, ktorého sa dopustila žalobkyňa.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

82 Podľa ustálenej judikatúry je povinnosť odôvodnenia podstatnou formálnou náležitosťou, ktorú treba odlišovať od otázky opodstatnenosti odôvodnenia, ktorá sa týka meritórnej zákonnosti sporného aktu. Z tohto pohľadu odôvodnenie vyžadované podľa článku 253 ES musí byť prispôsobené povahe predmetného právneho aktu a musí jasne a jednoznačne vyjadrovať úvahy orgánu, ktorý právny akt vydal, aby mohli dotknuté

osoby porozumieť dôvodom prijatého opatrenia a aby mohol súd vykonať kontrolu (rozsudky Súdneho dvora z 13. marca 1985, Holandsko a Leeuwarder Papierwarenfabriek/Komisia, 296/82 a 318/82, Zb. s. 809, bod 19, a z 19. septembra 2002, Španielsko/Komisia, C-114/00, Zb. s. I-7657, bod 62). Pokiaľ ide o rozhodnutie prijaté na základe článku 82 ES, táto zásada vyžaduje, aby napadnuté rozhodnutie uvádzalo skutkové okolnosti, od ktorých závisí právne odôvodnenie opatrenia a úvahy, ktoré viedli k prijatiu rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. januára 2007, France Télécom/Komisia, T-340/03, Zb. s. II-107, bod 57, proti ktorému nebolo v tomto bode podané odvolanie).

83 Tento žalobný dôvod je v skutočnosti založený na predpoklade, že Komisia mala opätovne preskúmať vec, pokiaľ ide o zistenie porušení. Napadnuté rozhodnutie je však rozhodnutím, ktorým sa ukladá pokuta v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2988/74 (pozri bod 22 vyššie). Odôvodnenie vyžadované v súvislosti s pokutou je poskytnuté v odôvodneniach č. 67 až 111 napadnutého rozhodnutia. Mimochodom prístup zvolený v napadnutom rozhodnutí, že východiskom pre uloženie pokuty sú nezrušené a konečné časti rozhodnutia 93/82 v rozsahu, v akom konštatujú zneužitia dominantného postavenia, bol v rámci posúdenia tretieho žalobného dôvodu uznaný za dôvodný. Navyše je jasné, že tento prístup bol z právneho hľadiska Komisiou dostatočne vysvetlený. Zo znenia napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 17 a 41) a takisto aj OV 2003 (najmä odôvodnenie č. 27) totiž vyplýva, že pokiaľ ide o existenciu zneužití dominantného postavenia spáchaných žalobkyňou, Komisia len jednoducho odkázala na časti rozhodnutia 93/82, v ktorých sa tieto porušenia konštatujú a z ktorých napadnuté rozhodnutie urobilo zhrnutie (odôvodnenia č. 21 až 40). Komisia tiež v napadnutom rozhodnutí uviedla (odôvodnenia č. 42 až 46), že tieto nezrušené časti rozhodnutia 93/82 sa stali konečnými na základe zásady právnej istoty a zásady právnej sily rozhodnutej veci.

84 Je preto nepopierateľné, že žalobkyňa mohla poznať všetky dôvody napadnutého rozhodnutia. Okrem toho je potrebné konštatovať, že Súd prvého stupňa mohol plne vykonať kontrolu zákonnosti napadnutého rozhodnutia.

85 Z uvedeného vyplýva, že napadnuté rozhodnutie je dostatočne odôvodnené.

86 Za týchto podmienok je potrebné štvrtý žalobný dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O podporne vznesených návrhoch na zníženie výšky uloženej pokuty

O piatom žalobnom dôvode založenom na diskriminačnej povahe pokuty

— Tvrdenia účastníkov konania

87 Žalobkyňa tvrdí, že uloženie „takmer celej" pokuty žalobkyni je diskriminačné. Compagnie maritime du Congo (ďalej len „CMDC"), pôvodne Compagnie maritime zaïroise (ďalej len „CMZ"), ktorá na základe systému rozdelenia nákladu podľa článku 3 písm. e) nariadenia č. 4056/86 mala zo zneužití dominantného postavenia najväčší zisk vzhľadom na prevažujúci podiel na spoločných príjmoch, mala byť totiž tiež uložená pokuta. Navyše to, že prezident a generálny tajomník Cewal-u patrili k riadiacemu tímu žalobkyne, že sa generálny sekretariát Cewal-u nachádzal v tej istej budove ako generálny sekretariát žalobkyne, a prax, ktorá údajne potvrdila prevahu žalobkyne, čo sú skutočnosti uvádzané v napadnutom rozhodnutí, nie sú pádnymi argumentmi. Cewal bol totiž vo vzťahu k svojim členom samostatným subjektom a všetky rozhodnutia sa prijímali jednohlasne alebo dvojtretinovou väčšinou hlasov členov. Pádnym dôvodom nie je ani dôvod súvisiaci s nadobudnutím kontroly nad Dafra-Lines a Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie žalobkyňou. Dátumy akvizície sa totiž nezhodujú s obdobím, počas ktorého bolo údajne zneužité dominantné postavenie. Pokiaľ ide predaj alebo prevod práv CMZ na žalobkyňu alebo na Cewal, išlo tu len

o krátkodobé dohody medzi žalobkyňou a CMZ, počas trvania ktorých CMZ plne pôsobila ako námorný operátor. CMZ znova používala vlastné lode v roku 1993. Navyše táto prax sa realizovala až po skončení údajných porušení. Počas obdobia, v rámci ktorého bolo údajne zneužité dominantné postavenie, CMZ zabezpečovala pravidelnú linku. Napokon CMDC je jediný člen Cewal-u stále aktívny na trase Európa-Zair (teraz Konžská republika). Okrem toho prístup Komisie, podľa ktorého žalobkyňa mala v rámci Cewal-u najviac zodpovednosti a jej správanie malo mimoriadne významný dopad na trh, je v rozpore s praxou Komisie a teóriou o kolektívnom dominantnom postavení. Napokon, CMDC sa v čase prijatia napadnutého rozhodnutia nenachádzala v ťažkej finančnej situácii, ktorá by odôvodňovala neuloženie pokuty Komisiou v rozhodnutí 93/82, zatiaľ čo žalobkyňa sa v takejto situácii nachádzala.

88 Za týchto podmienok „jediné odôvodnenie“, uvedené v odôvodnení č. 88 napadnutého rozhodnutia na podporu neuloženia pokuty CMDC, že žiaden iný člen Cewal-u „nemôže tvrdiť, že sa nachádza v rovnakej situácii ako CMZ…, ktorá sa musela vzdať svojich lodí a už sa nevenuje námornej doprave“, nie je presvedčivé. Totiž práve žalobkyňa sa dnes nachádza v situácii, že už nemá lode a nevykonáva námornú prepravu. Argumentácia Komisie teda naopak slúži na podporu toho, aby pokutu zaplatila práve CMDC, a nie žalobkyňa.

89 Žalobkyňa okrem toho tvrdí, že Komisia pripustila, že si za referenčný rok pre stanovenie výšky pokuty zvolila rok 2003 a nie rok 1992. Za týchto podmienok mala

Komisia preskúmať diskriminačnú povahu pokuty v roku 2004 a zohľadniť skutočnosť, že CDMC je v súčasnosti aktívna v danom sektore a nečelí už ťažkostiam, ktoré Komisiu viedli k tomu, že jej v rozhodnutí 93/82 neuložila pokutu.

90 Komisia sa tiež nemôže legitímne odvolávať na rozsudok CMB Súdu prvého stupňa, ktorý bol vydaný vo vzťahu k situácii v roku 1992, aby úspešne odporovala výhrade týkajúcej sa rovnosti zaobchádzania. Naopak, ak sa bod 237 rozsudku CMB Súdu prvého stupňa uplatní na situáciu žalobkyne v roku 2004, malo by to viesť k oslobodeniu žalobkyne od akejkoľvek pokuty, pretože tá už nevykonáva danú činnosť.

91 Komisia s týmito tvrdeniami. nesúhlasí.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

92 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania dochádza iba vtedy, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne, alebo ak sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, ak takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. novembra 2005, Union Pigments/Komisia, T-62/02, Zb. s. II-5057, body 155 a 156; zo 6. decembra 2005, Brouwerij Haacht/Komisia, T-48/02, Zb. s. II-5259, bod 108, a z 5. decembra 2006, Westfalen Gassen Nederland/Komisia, T-303/02, Zb. s. II-4567, bod 152).

93 V predmetnej veci žalobkyňa tvrdí, že bola diskriminovaná vo vzťahu k iným podnikom Cewal-u, a najmä vo vzťahu k CMDC, ktorej nebola uložená pokuta, hoci pri prijímaní rozhodnutia 93/82 bola jej situácia údajne porovnateľná so situáciou žalobkyne.

94 V tejto súvislosti Súd prvého stupňa pripomína, že podnik, ktorý svojím správaním porušil článok 82 ES, sa nemôže úplne vyhnúť sankcii z dôvodu, že iným hospodárskym subjektom nebola uložená pokuta, ak tak, ako v prejednávanej veci situácia týchto podnikov ani len nie je predmetom konania na súde Spoločenstva (pozri, pokiaľ ide o podniky, ktoré porušili článok 81 ES, rozsudky Ahlström Osaheyhtiö a i./Komisia, už citovaný, bod 197; Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied a Technische Unie/Komisia, už citovaný, bod 430, a Peróxidos Orgánicos/Komisia, už citovaný, bod 77).

95 V každom prípade je potrebné sa domnievať, že pri výkone svojej neobmedzenej jurisdikcie na uplatnenie článku 21 nariadenia č. 4056/86 v zmysle článku 229 ES Súd prvého stupňa nie je povinný znížiť výšku pokuty, ktorá bola uložená žalobkyni, aby tak zohľadnil údajnú diskrimináciu, ktorú žalobkyňa znášala vo vzťahu k CMDC.

96 Nemožno sa totiž jednak domnievať, že žalobkyňa a CMZ sa v čase prijímania rozhodnutia 93/82 nachádzali v porovnateľnej situácii. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že stupeň účasti žalobkyne na porušeniach bol významnejší. Okrem toho finančná a obchodná situácia CMZ sa v čase prijímania rozhodnutia 93/82 výrazne odlišovala od situácie žalobkyne, takže Komisia neporušila zásadu rovnosti, keď žalobkyni uložila vyššiu pokutu ako iným členom Cewal-u a CMZ pokutu neuložila.

97 Navyše, podobnosť situácií, o ktorú sa opiera žalobkyňa v rámci tohto žalobného dôvodu, súvisí so zmenou jej vlastnej situácie, ktorá nastala až po tom, ako rozhodnutie 93/82 konštatovalo porušenia. Takáto zmena však nemohla byť zohľadnená v napadnutom rozhodnutí, ktorého cieľom bolo uložiť peňažné sankcie za porušenia, ktoré boli s konečnou platnosťou konštatované v rozhodnutí 93/82. Komisia bola povinná zohľadniť novú situáciu žalobkyne výlučne na účely dodržania maximálnej hranice 10 % obratu uskutočneného v hospodárskom roku predchádzajúcom prijatiu rozhodnutia v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia č. 4056/86, čo Komisia napokon aj urobila (odôvodnenie č. 111 napadnutého rozhodnutia).

98 Piaty odvolací dôvod teda treba zamietnuť ako nedôvodný.

O šiestom žalobnom dôvode založenom na neprimeranosti pokuty

— Tvrdenia účastníkov konania

99 Na podporu tohto žalobného dôvodu žalobkyňa uvádza v podstate štyri výhrady.

100 Po prvé, zistené porušenia nie sú závažné. V tomto ohľade sa podiel Cewal-u na trhu zmenšil v prospech jeho konkurenta počas obdobia, v ktorom boli spáchané zneužitia dominantného postavenia, Cewal bol obvinený z uplatňovania príliš nízkych, a nie príliš vysokých cien a relevantný trh bol „mikroskopický“.

101 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že novosť tohto odsúdenia za zneužitie kolektívneho dominantného postavenia si sama osebe v zmysle obvyklej, diametrálne odlišnej praxe Komisie a judikatúry vyžadovala uloženie iba symbolickej pokuty. Žalobkyňa tiež trvá na novej povahe údajných porušení, a to až do dnešného dňa, a síce v zásade na tom, že zneužitie dominantného postavenia spojené s dohodou s Ogefrem bolo prvým zneužitím vo forme nátlaku na cudziu vládu, že zneužitie súvisiace s praxou bojových lodí znamená rozšírenie pojmu „predátorské ceny“ a že vernostné zľavy vyvolávajú nový problém s výkladom nariadenia č. 4056/86.

102 Po tretie žalobkyňa spolupracovala s Komisiou ako člen Cewal-u. Cewal totiž ukončil zneužívanie dominantného postavenia niekoľko mesiacov pred zaslaním OV 1990 a takisto sa aktívne pokúsil pomôcť Komisii v rámci konfliktu právnych predpisov Európskeho spoločenstva, Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a krajín západnej a strednej Afriky. Tento postoj mal byť považovaný za poľahčujúcu okolnosť v zmysle usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“).

103 A napokon po štvrté, výpočet pokuty v závislosti od trvania porušení bol nesprávny. Keďže trvanie zneužití „oscilovalo medzi rokom a pol a dvoma rokmi“, žalobkyňa nechápe, prečo Komisia bez odôvodnenia zvýšila výšku pokuty o 15 alebo 20 % v závislosti od konkrétneho zneužitia, a to od prvého roku porušenia, to znamená „omnoho viac“, ako umožňuje prax Komisie a jej usmernenia.

104 Komisia tieto tvrdenia vyvracia.

105 Pokiaľ ide na prvom mieste o závažnosť porušení, Komisia sa domnieva, že pokles trhového podielu Cewal-u počas obdobia, v ktorom boli spáchané porušenia, v spojení so zväčšením podielu konkurenta nemôžu spochybniť jej posúdenie, ktoré vychádzalo hlavne z viacerých iných skutočností, než bol podiel Cewal-u na trhu, a to napríklad z bežných prepravných sadzieb, ktoré sa uplatňovali mimo rámca praxe bojových lodí a ktoré boli vyššie než náklady vynaložené členmi a prezrádzajú slabú hospodársku súťaž. Komisia pripomína, že rozsudok CMB Súdu prvého stupňa v každom prípade potvrdil závažnosť porušení.

106 Pokiaľ ide po druhé o údajne nový charakter odsúdenia za zneužitie kolektívneho dominantného postavenia, konštatované v rozhodnutí 93/82, a o zákaz uložiť pokutu, ktorý by z toho podľa judikatúry vyplýval, Komisia hneď na úvod pripomína rozsudok CMB Súdu prvého stupňa, podľa ktorého bolo legitímne nezohľadniť tento údajne nový charakter pojmu kolektívne dominantné postavenie, keďže predmet vytýkaných zneužití nebol z hľadiska práva hospodárskej súťaže ničím nový. Komisia tiež pripomína, že rozsudok CMB Súdneho dvora jasne vylúčil, že by praktiky odsúdené v rozhodnutí 93/82 boli definíciou novej praxe zneužívania dominantného postavenia.

107 Pokiaľ ide po tretie o tvrdenie žalobkyne týkajúce sa údajnej spolupráce z jej strany, a predovšetkým okolnosť, že Cewal rýchlo ukončil zneužívanie dominantného postavenia, Komisia tvrdí, že usmernenia sa týkajú výlučne praxe Komisie v oblasti pokút uložených na základe uplatnenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy ESUO, a nie pokút uložených na základe článku 19 ods. 2 nariadenia č. 4056/86. Aj za predpokladu, že by sa mohli predmetné usmernenia uplatniť na základe analógie, žalobkyňa sa v tomto konaní nemôže dovolávať poľahčujúcej okolnosti, keďže dobrovoľné skončenie porušenia pred začatím vyšetrovania Komisie už bolo dostatočne zohľadnené pri počítaní dĺžky trvania porušovania, a tiež preto, že podnik sa môže odvolávať na bod 3 tretiu zarážku usmernení len v prípade, ak skončenie protiprávneho konania bolo podnietené intervenciou Komisie (rozsudok

Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, bod 341). Pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa pomoci, ktorú žalobkyňa poskytla Komisii pri v rámci konfliktu právnych predpisov, Komisia ho vyvracia odkazujúc na rozsudok CMB Súdu prvého stupňa.

108 Pokiaľ ide napokon o argument žalobkyne týkajúci sa trvania porušení, Komisia sa domnieva, že za predpokladu, že usmernenia sú aplikovateľné, suma pokuty sa môže na základe bodu 1 B usmernení zvýšiť až o 50 % v prípade porušení stredného trvania (všeobecne v rozmedzí od jedného do piatich rokov), čo by umožňovalo zvýšenie o 10 % ročne, zahŕňajúc tiež prvých 12 mesiacov porušovania. Komisia upresňuje, že takéto zvýšenie predstavuje jej bežnú prax.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

109 Na úvod je potrebné pripomenúť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, usmernenia sú na základe analógie uplatniteľné na porušenia pravidiel v oblasti dopravy, ktoré boli konštatované a sankcionované na základe nariadenia č. 4056/86, a teda aj na toto konanie (rozsudky Súdu prvého stupňa CMA CGM a i./Komisia, už citovaný, bod 242; z 11. decembra 2003, Minoan Lines/Komisia, T-66/99, Zb. s. II-5515, bod 270, a Strintzis Lines Shipping/Komisia, T-65/99, Zb. s. II-5433, bod 158; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, body 1525, 1528 a 1571).

110 Okrem toho skutočnosť, že Súdny dvor v rozsudku CMB zrušil články 6 a 7 výroku rozhodnutia 93/82 výlučne z procesného dôvodu, že podniky, ktorým bola uložená pokuta v závislosti od stupňa ich účasti na porušeniach, neboli adresátmi OV 1990, ktoré ako potenciálneho adresáta pokuty identifikovalo výhradne Cewal, nie je prekážkou platnosti tých častí rozhodnutia 93/82, ktoré súvisia s povahou zneužití dominantného postavenia spáchaných Cewal-om, vrátane tých, ktoré môžu byť zohľadnené pri výpočte pokuty uloženej žalobkyni. V rámci výkonu neobmedzenej jurisdikcie na uplatnenie článku 21 nariadenia č. 4056/86 v zmysle článku 229 ES sa Súd prvého stupňa pri posúdení výšky pokuty uloženej žalobkyni v napadnutom rozhodnutí o ne môže legitímne oprieť.

O závažnosti porušení

111 Je potrebné pripomenúť, že v rozhodnutí 93/82 (odôvodnenia č. 102 a 103) Komisia dospela k záveru, že predmetné zneužitia dominantného postavenia boli závažné a úmyselné. Okrem toho v OV 2003 (odôvodnenia č. 31 až 61) a neskôr v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia č. 67 až 84) Komisia naďalej považuje predmetné zneužitia za závažné porušenia. Najmä sa domnieva, že nimi bol ovplyvnený celý trh (doprava na námornej linke medzi Severným morom a Kongom).

112 Tiež je potrebné pripomenúť, že v rámci svojich hlavných návrhov smerujúcich k zrušeniu rozhodnutia 93/82 žalobkyňa poprela existenciu porušení v zmysle článkov 81 ES a 82 ES, kvalifikovanie kolektívneho dominantného postavenia členov Cewal-u, ako aj to, že by prax v súvislosti bojovými loďami a vernostnými dohodami mala povahu zneužitia dominantného postavenia. Nepoprela však, že daná prax bola

zavedená s cieľom vytlačiť z trhu jediného konkurenta, takže žalobkyňa nemôže oprávnene namietať, že predmetné zneužitia neboli úmyselné a závažné.

113 Je preto potrebné zamietnuť výhradu založenú na absencii závažnosti predmetných zneužití dominantného postavenia.

O údajne novej povahe porušení

114 Je namieste pripomenúť, že v rozhodnutí 93/82 (odôvodnenia č. 116 až 119) Komisia dospela k názoru, že dané zneužitia dominantného postavenia nemajú nový charakter a že zníženie pokuty nie je odôvodnené. V rozsudku CMB (bod 248) Súd prvého stupňa rozhodol, že predmetné porušenia nie sú svojou povahou nové. Uvedené posúdenie bolo výslovne potvrdené Súdnym dvorom, pokiaľ ide o prax bojových lodí (rozsudok CMB Súdneho dvora, bod 120).

115 V OV 2003 (odôvodnenia č. 63 až 67) a neskôr v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia č. 101 až 106) Komisia trvá na svojom pôvodnom prístupe.

116 Súd prvého stupňa sa preto domnieva, že neexistuje žiaden dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od svojho skoršieho posúdenia. Je nutné konštatovať, že cieľ vytýkaných praktík zneužívania dominantného postavenia, a síce vytlačenie jediného konkurenta z trhu, nie je v práve hospodárskej súťaže ničím nový.

117 Preto je potrebné zamietnuť výhradu založenú na údajne novej povahe predmetných porušení.

O údajnej spolupráci s Komisiou

118 Pokiaľ ide najprv o spoluprácu, ktorú Cewal údajne poskytol Komisii pri rokovaniach s tretími štátmi alebo s OECD, je potrebné konštatovať, že Súd prvého stupňa v rozsudku CMB (bod 239) rozhodol, že takáto pomoc nemá žiaden vplyv na výšku pokuty uloženej z dôvodu troch porušení článku 82 ES.

119 V tejto súvislosti Súd prvého stupňa zastáva názor, že neexistuje žiaden dôvod na to, aby sa odklonil od svojho skoršieho posúdenia.

120 Pokiaľ ide ďalej o údajnú spoluprácu žalobkyne v súvislosti so skončením porušovania po prvých intervenciách Komisie, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Komisia nemôže byť vo všeobecnosti povinná považovať pokračovanie porušenia za priťažujúcu okolnosť, ani skončenie porušenia za poľahčujúcu okolnosť (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, ABB Asea Brown Boveri/Komisia, T-31/99, Zb. s. II-1881, bod 213). Použitie zníženia by tak totiž vstupovalo do hry dvakrát, keďže sa pri výpočte pokút zohľadňuje aj trvanie porušovania. Komisia preto nemôže byť nijakým spôsobom povinná priznať v rámci voľnej úvahy zníženie pokuty za skončenie zjavného porušenia, či už k skončeniu došlo pred zásahmi Komisie alebo po nich.

121 Preto je potrebné zamietnuť výhradu založenú na údajnej spolupráci žalobkyne s Komisiou.

O trvaní porušení

122 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa rozhodnutia 93/82 a prípadne aj zistení vykonaných Súdom prvého stupňa v rozsudku CMB (body 241 a 242) dohoda s Ogefrem predstavovala porušenie od nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 4056/86, t. j. od 1. júla 1987, až do konca septembra 1989, to znamená počas dvoch rokov a troch mesiacov. Porušenie súvisiace s vernostnými dohodami trvalo od 1. júla 1987 do konca novembra 1989, t. j. dva roky a päť mesiacov. A nakoniec prax súvisiaca s bojovými loďami sa realizovala od mája 1988 do konca novembra 1989, to znamená počas jeden a pol roka.

123 Predmetné zneužitia dominantného postavenia spadajú v zmysle usmernení do kategórie strednodobých porušení (od jedného do piatich rokov). V tejto súvislosti z bodu 1 B usmernení vyplýva, že pri porušeniach tohto trvania sa dodatočná výška pokuty z dôvodu trvania porušenia môže vyšplhať až na 50 % sumy uloženej za závažnosť porušenia.

124 Usmernenia mlčia, pokiaľ ide o otázku, či prvý rok trvania porušenia odôvodňuje 10 % zvýšenie výšky pokuty uloženej za závažnosť porušenia. V tomto ohľade Súd prvého stupňa rozhodol, že vo svetle bodu 1 B veľmi krátke trvanie porušenia, teda kratšie ako jeden rok, zdá sa odôvodňuje len to, aby k sume určenej v závislosti od závažnosti porušenia nebola pripočítaná žiadna dodatočná suma (rozsudok CMA CGM a i./ Komisia, už citovaný, bod 283).

125 Z uvedeného *a contrario* vyplýva, že vzhľadom na to, že predmetné zneužitia dominantného postavenia trvali dlhšie ako jeden rok, Komisia sa v napadnutom rozhodnutí oprávnene domnievala, že každý dokončený rok trvania porušenia môže viesť k 10 % zvýšeniu sumy uloženej za závažnosť porušenia, a že pod hranicou jedného roka každé porušenie v trvaní viac ako šesť mesiacov môže odôvodniť zvýšenie o 5 %.

126 Dodatočné sumy pokuty vo výške 20 % za dohodu s Ogefrem a za vernostné dohody a vo výške 15 % za zneužitie dominantného postavenia v súvislosti s bojovými loďami sú teda opodstatnené.

127 Je preto namieste zamietnuť výhradu založenú na neoprávnenom zvýšení sumy pokuty vzhľadom na trvanie porušení.

128 Z vyššie uvedeného vyplýva, že šiesty žalobný dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O siedmom žalobnom dôvode založenom na porušení obvyklej praxe Komisie

— Tvrdenia účastníkov konania

129 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že v záležitostiach združení lodných dopravcov Komisia s výnimkou tohto prípadu vždy pri pokute vychádzala zo svetového obratu dotknutých podnikov v sektore námornej líniovej dopravy, ktorý bol dosiahnutý počas obchodného roka predchádzajúceho roku, v ktorom bolo prijaté rozhodnutie o uložení pokuty.

Komisia sa však nevysvetliteľne odklonila od svojej praxe, pričom neposkytla objektívne a nediskriminačné odôvodnenie pre uloženie pokuty. Žalobkyňa okrem iného tvrdí, že Komisia sa odchýlila od indikácií uvedených v OV 2003 a že voľba roku 1991 namiesto roku 2003 je obzvlášť svojvoľná (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Boël/Komisia, T-142/89, Zb. s. II-867, bod 133) a neodôvodnená.

130 Komisia pripomína, že od prijatia usmernení v roku 1998 sa výška pokuty už nepočíta podľa obratu podniku, ktorý sa dopustil porušenia. V tomto ohľade napadnuté rozhodnutie skutočne nevychádzalo pri výpočte pokuty z obratu žalobkyne, ale zo všetkých ostatných ukazovateľov uvedených v OV 2003. Okrem toho výber referenčného roku je irelevantný, keďže v oboch prípadoch nebol prekročený prah 10 % obratu žalobkyne.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

131 Je namieste pripomenúť, že Komisia nie je povinná pri stanovení výšky pokút v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania daného porušenia vypočítať pokutu na základe súm vychádzajúcich z obratu dotknutých podnikov (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 255, a rozsudok Bolloré a i./Komisia, už citovaný, body 484 a 496).

132 Okrem toho treba zdôrazniť, že Komisia sa nemusí pridŕžať svojich skorších rozhodnutí, a to tým menej, ak boli uvádzané rozhodnutia prijaté pred uplatňovaním usmernení (pozri v tomto zmysle rozsudok Bolloré a i./Komisia, už citovaný, bod 650). V každom prípade skoršia prax Komisie sama osebe neslúži ako právny rámec pre ukladanie pokút v oblasti hospodárskej súťaže, keďže ten je vymedzený výlučne nariadením č. 4056/86 (rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný, bod 191, vydaný v rámci aplikácie nariadenia č. 17 a uplatniteľný na túto vec na základe analógie).

133 Komisia sa preto mohla oprávnene odkloniť od svojej predchádzajúcej praxe a nezohľadniť obrat žalobkyne na účely výpočtu pokuty, a to tým väčšmi, že pri stanovovaní súm pokút disponuje veľkou mierou voľnej úvahy s cieľom usmerňovať správanie podnikov, aby dodržiavali pravidlá hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle analogicky rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný, bod 172, a rozsudok Cheil Jedang/Komisia, už citovaný, bod 60, a tam citovanú judikatúru).

134 Okrem toho je potrebné konštatovať, že výber referenčného roku je z hľadiska výpočtu maximálnej hranice 10 % obratu, ktorá nesmie byť prekročená, neutrálny, pretože s ohľadom na číselné údaje poskytnuté v napadnutom rozhodnutí, ktoré žalobkyňa nespochybňuje, suma uloženej pokuty zostáva pod uvedenou maximálnou hranicou vo vzťahu k obratu žalobkyne, a to tak pokiaľ ide o rok 1991, ako aj o rok 2003.

135 Z toho vyplýva, že siedmy odvolací dôvod treba zamietnuť ako nedôvodný.

O ôsmom žalobnom dôvode založenom na zneužití právomoci

— Tvrdenia účastníkov konania

136 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že neuloženie pokuty CMDC nemožno vysvetliť inak, ako politickými dôvodmi, ktoré nemajú s právom Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže nič spoločné a ktorých cieľom je bez priameho útoku na Zair (teraz Konžská republika) prostredníctvom CMZ, ktorá je v 100 % vlastníctve zairského štátu, dosiahnuť zrušenie zairského systému prideľovania tovaru. Túto tézu potvrdzujú viaceré skutočnosti, ako napríklad podmienky, za ktorých sa začalo konanie vedúce k prijatiu rozhodnutia 93/82 v nadväznosti na sťažnosti zamerané na zairskú legislatívu a na zlyhanie určitých rokovaní Spoločenstva so Zairom v rámci starého sporu týkajúceho sa výkladu kódexu Konferencie Spojených národov o obchode a rozvoji (UNCTAD). V rozhodnutí 92/262/EHS z 1. apríla 1992 týkajúcom sa konania na uplatnenie článkov 85 a 86 Zmluvy EHS (IV/32.450 — Francúzsko-západoafrické výbory majiteľov lodí) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 134, s. 1), ktoré bolo prijaté súčasne s rozhodnutím 93/82, Komisia takisto neuložila pokutu, pokiaľ ide o africké dopravné linky. Vysokí predstavitelia tak na národnej úrovni, ako aj na úrovni Komisie mimochodom pred prijatím rozhodnutia 93/82 vyhlásili, že právo hospodárskej súťaže nie je najlepším prostriedkom riešenia otázky prepravy tovaru v Afrike, a že uloženie pokuty CMZ by mohlo znamenať politický problém. Žalobkyňa napokon tvrdí, že Komisia sa nemôže odvolávať na rozsudok CMB Súdu prvého stupňa, keďže žalobný dôvod týkajúci sa zneužitia právomoci bol v tom čase hodnotený ako „úplne iný žalobný dôvod“. Za týchto okolností bolo napadnuté rozhodnutie prijaté s iným cieľom ako s tým, ktorý uvádzalo (rozsudok Súdneho dvora z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023).

137 Komisia uvádza, že v neuložení pokuty CMDC nevidí nič, čo by naznačovalo zneužitie právomoci, a odkazuje na rozsudok CMB Súdu prvého stupňa, ktorý rovnaký žalobný dôvod zamietol. Komisia zdôrazňuje, že tvrdenia žalobkyne v rámci tohto žalobného dôvodu sa týkajú skutočností, ktoré predchádzali prijatiu rozhodnutia 93/82 a v skutočnosti sa opäť zameriavajú na spochybnenie dôvodnosti uvedeného

rozhodnutia. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že žalobkyňa sa ani nesnažila overiť, či konžská právna úpravu, ktorú chcelo podľa jej tézy napadnuté rozhodnutie obísť, bola v čase prijatia uvedeného rozhodnutia stále platná.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

138 Je namieste pripomenúť, že podľa judikatúry je rozhodnutie poznačené zneužitím právomoci iba vtedy, ak na základe objektívnych, presvedčivých a súhlasných indícií možno predpokladať, že bolo prijaté s výlučným alebo aspoň rozhodujúcim zámerom dosiahnuť iné ciele ako tie, na ktoré sa odvoláva (rozsudok Súdneho dvora z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 99, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Ferriere Nord/Komisia, T-143/89, Zb. s. II-917, bod 68).

139 Tiež je potrebné pripomenúť, že Súd prvého stupňa v bode 238 rozsudku CMB zamietol argument založený na zneužití právomoci. V tejto veci žalobkyňa vôbec nepreukázala svoje tvrdenie, že argument, o ktorom Súd prvého stupňa rozhodol v rozsudku CMB, bol úplne iný, ako ten, ktorý teraz žalobkyňa uplatňuje. Naopak, argumenty uvedené na podporu žalobného dôvodu uplatneného v tejto veci sa zdajú byť do veľkej miery zhodné s argumentom, o ktorom Súd prvého stupňa rozhodoval v roku 1993 a ktorý sa týkal rozhodnutia 92/262. V každom prípade, ako Súd prvého stupňa konštatoval vyššie v rámci skúmania piateho žalobného dôvodu (pozri bod 96 vyššie), Komisia mala právo neuložiť CMZ pokutu v rozhodnutí 93/82 vzhľadom na to, že jej obchodná a finančná situácia sa v danom čase líšila od situácie iných účastníkov porušenia. A napokon, aj keď je pravda, že vyšetrovanie, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutia 93/82, Komisia začala po zlyhaní určitých diplomatických rokovaní, skutočnosť, že Spoločenstvo sa najprv bezúspešne vydalo touto cestou, nebola prekážkou výkonu právomoci Komisie v oblasti hospodárskej súťaže.

140 V každom prípade zo systematiky aj zo znenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že bolo prijaté ako kompenzácia zrušenia pokuty, ktorá bola žalobkyni pôvodne uložená rozhodnutím 93/82 z dôvodu ňou spáchaných porušení článku 82 ES, rozsudkom CMB Súdneho dvora. Nezdá sa, že by údajné dôvody prijatia napadnutého rozhodnutia uvádzané žalobkyňou, ktoré sú zopakované vyššie v bode 136 a ktoré predchádzali prijatiu rozhodnutia 93/82, predstavovali skutočné dôvody jeho prijatia, takže neuloženie pokuty CMDC nepredstavuje zneužitie právomoci.

141 Ôsmy žalobný dôvod musí byť preto zamietnutý ako nedôvodný, a teda žaloba musí byť zamietnutá ako celok.

O trovách

142 Podľa ustanovenia článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého druhého pododseku uvedeného článku Súd prvého stupňa môže zaviazať aj účastníka, ktorý mal vo veci plný úspech, na náhradu trov konania, ktoré vznikli druhému účastníkovi a ktoré Súd prvého stupňa uzná za spôsobené jeho úmyselným zavinením.

143 Iste, bolo rozhodnuté, že Komisia neporušila zásadu primeranej lehoty (pozri body 39 až 47 vyššie). Treba však pripomenúť, že Komisii trvalo dlho, kým opätovne začala správne konanie. Medzi rozsudkom CMB Súdneho dvora (zo 16. marca 2000) a OV 2003 (z 15. apríla 2003) totiž uplynulo približne 37 mesiacov, tzn. viac ako tri roky. Pritom, keďže Komisia opätovne nezačala konanie, pokiaľ ide o konštatovanie porušení, vypracovanie OV 2003, čo je dokument dlhý len 12 strán, nepredstavovalo veľa práce. Bolo totiž treba vypracovať iba pasáž o predmete opätovného začatia konania, ďalej zhrnutie porušení, ktoré boli konštatované v rozhodnutí 93/82, ako boli potvrdené

v rozsudku CMB Súdneho dvora a v rozsudku CMB Súdu prvého stupňa, potom pasáž o spôsobe výpočtu pokuty a pododdiel týkajúci sa dodržania premlčacích lehôt podľa nariadenia č. 2988/74. Okrem toho treba pripomenúť, že toto omeškanie, ktoré nebolo presvedčivým spôsobom zdôvodnené a ktoré Komisiu priviedlo k tomu, že z vlastnej iniciatívy znížila výšku pokuty o 150 000 eur, t. j. približne o 4 % vo vzťahu k sume stanovenej v napadnutom rozhodnutí, možno Komisii pripísať v plnej miere.

144 Toto omeškanie bolo príčinou jednej časti žaloby žalobkyne, predovšetkým jej prvého žalobného dôvodu.

145 Spravodlivým posúdením okolností prípadu bude teda rozhodnutie, že žalobca znáša dve tretiny svojich vlastných trov konania a dve tretiny trov konania Komisie a Komisia znáša tretinu svojich vlastných trov konania a tretinu trov konania žalobkyne.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Compagnie maritime belge SA znáša dve tretiny svojich vlastných trov konania a dve tretiny trov konania Komisie a Komisia znáša tretinu svojich vlastných trov konania a tretinu trov konania Compagnie maritime belge SA.

Czúcz Cooke Labucka

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 1. júla 2008.

Tajomník Predseda komory

E. Coulon O. Czúcz